

OP DE HOOGTE

Augustijns Centrum
de Boskapel

april 2009

“... bij tijd en wijle van mening verschillen zonder haat, alsof iemand het oneens was met zichzelf en juist door die schaars voorkomende onenigheid fleur geven aan de eensgezindheid van meestal ...” “
(Augustinus, *Belijdenissen*, IV,8,13,p.113)

Colofon :

Op de Hoogte is het bulletin van de Boskapelgemeenschap. Het biedt ruimte voor Boskapellers en andere bezoekers van de kapel om te schrijven of te lezen over zaken die de gemeenschap van de Boskapel of de kerkgemeenschap in het algemeen raken.

Ook geeft het informatie over vieringen in de kapel en andersoortige informatie over activiteiten die vanuit de Boskapel worden ondernomen.

Op de Hoogte verschijnt 11 maal per jaar.

Redactie:

Gerard Willems, Schoutstraat 23, 6525 XR Nijmegen
024 3554903, gerard.m.willems@planet.nl
Mechy Dolmans-van Oosterhout, mechy@xs4all.nl
(beiden eindredactie)
en Chris Dijkhuis

Lay-out en druk:

Helma Bertels, Myriam Devos, Hans Thoonen
(e-mail jgmthoonen@hetnet.nl)

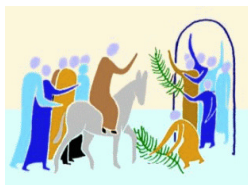
Abonnementen:

Na schriftelijke aanmelding ontvangt u voor 9 euro een jaar lang *Op de Hoogte* thuis

Adres Boskapel:

Graafseweg 276
6532 ZV Nijmegen
tel/fax 024-3776968 bgg 024-3726610
homepage: www.boskapel.nl
e-mail: a.c.boskapel@wanadoo.nl
Postbank: 22.06.916, Rabobank: 15.78.32.856
t.n.v. Rector Boskapel

VOORWOORD

Palmzondag, enkele jaren terug. Een stralende zon aan de hemel. Op de oprit naar de kathedrale Christus Koningkerk in Moshi , Tanzania, kochten mijn man en ik palmtakken. Hiermee getooid voegden we ons tussen de honderden kerkgangers vóór de kathedraal. De bisschop kwam met zijn gevolg uit zijn woning en liep over het pad naar de kerk. Aan weerszijden daarvan begonnen de mensen enthousiast met de palmtakken in de lucht te zwaaien wat gepaard ging met een golf van klapperend geluid. Het was een bijzondere gewaarwording en wij deden enthousiast mee! Iedereen liep toen achter de bisschop de kerk in en de ongeveer 1000 zitplaatsen waren in een mum van tijd bezet. Binnen staken we onze palmtakken nogmaals in de lucht om ze massaal te laten wijden.

Ook in de Boskapel beginnen wij vandaag aan de Goede week. In koudere regionen als de onze, moeten we ons met het buxuspalmpje tevreden stellen, met als voordeel dat je zo'n takje desgewenst achter een kruisbeeld kunt steken; doe dat maar eens met een echte palmtak! Maar, eerlijk is eerlijk, we hebben hier ook iets bijzonders: palmpasen! De boskapelkinderen geven hiermee Palmzondag een eigen accent. Veerle Loonstra vertelt ons waar de kinderen nog meer mee bezig geweest zijn tijdens de vasten.

Julia van Wel schrijft over haar ervaringen in Apeldoorn, waar katholieken en protestanten samenwerken aan gemeenschapsopbouw in een nieuwbouwwijk. Voor ons interessant, omdat we binnenkort immers met protestanten samen de Boskapel delen.

Naast het laatste nieuws van het bestuur en de bijdrage van de Amnesty-groep is er een aanbeveling van Jan van Lierop en Annemieke Pacilly voor de woensdagse meditatieve vieringen. We kunnen in dit nummer ook nader kennismaken met Chris Dijkhuis, de man die ons elke maand weer een stukje Augustinus

laat proeven. De redactie had een interview met hem. Chris bespreekt tevens boek XIII van “De Stad van God”. Augustinus geeft hierin uitgebreid zijn ideeën over de zonde en de dood. Twee doden kun je sterven: de lichamelijke dood en daar bovenop de dood van de ziel. In dit laatste geval ben je van God verlaten. Van déze dood hopen we gespaard te blijven. En koesteren we niet deze hoop sinds Jezus, een mens net als wij, die gestorven en schijnbaar verlaten was door God? Schijnbaar, want toen volgde er de verrassende en overrompelende ervaring van een Jezus die contact zocht met zijn geliefden: “Ik ben er nog, Ik lééf bij onze God!” Dit alles gaan we herdenken en vieren. Laten we elkaar een goede, heilige week toewensen en een zalig Pasen!
Mechy Dolmans-van Oosterhout en Gerard Willems

LITURGIEKALENDER

Goede week 2009

Zondag 5 april: PALMZONDAG

- 10.30u: Eucharistieviering
- de kinderen kunnen hun palmpasen meebrengen
- na de viering kunnen plaatsbewijzen voor de Paaswake worden opgehaald. Uw bijdrage komt ten goede aan 't Zwervel, een boerderij in Wijhe met o.a. de mogelijkheid om arme gezinnen met hun kinderen even weg te laten zijn uit hun dagelijkse sleur en trieste omgeving (een project van de Vierde Wereld).

Woensdag 8 april: VIERING VAN GEBED EN VERGEVING
als voorbereiding op Pasen

Donderdag 9 april: WITTE DONDERDAG

- 19.30u: Avondmaalsviering in carré-vorm rond het altaar.

Vrijdag 10 april: GOEDE VRIJDAG

- 19.30u: Waken en bidden rondom het kruis
- Gelegenheid om geel-witte bloemen bij het kruis neer te leggen

Zaterdag 11 april: PAASZATERDAG

- 20.00u: Paaswake
- Thema: Hernieuwd verbond

Zondag 12 april: PAASZONDAG

- 10.30u: Paasviering
- er is vandaag ook kindernevendienst
- op 2^e paasdag geen viering

Toelichting bij het thema van Pasen: '*Hernieuwd Verbond*'.

Als je in de eerste eeuwen wilde toetreden tot de beweging van Jezus Christus werd je gedoopt in de Paasnacht. Daardoor gaf je te kennen dat je JA zei op het verbond dat God met de mens wil aangaan. Dat JA hield in dat je Gods bedoelingen wilde delen: zijn zorg om een leefbare aarde en zijn bekommernis om de waardigheid van elke mens. De bedoeling van de doop nu is niet anders: JA zeggen op het verbond. De meesten van ons waren nog onmondige kinderen toen zij gedoopt werden. Maar dat hoeft ons niet te hinderen, want ook degenen die als volwassenen zijn gedoopt, zijn aan een proces begonnen. Geloven gebeurt niet in één keer, is altijd in beweging. Dit jaar wordt er zowel op paasavond als op paaszondag een kind gedoopt. 's Avonds is het *Olivia Maussen*, vijf maanden oud. Bij de kinderviering op kerstavond lag zij in het kribbetje als kindje Jezus! 's Morgens is het Femke Remmen, acht jaar. Zij doet op Hemelvaartsdag haar eerste communie, tesamen met vijf andere kinderen. Wie zijn kind laat dopen, verplicht zijn kind tot niets, en zichzelf tot alles. Daarom zullen de ouders van beide kinderen een getuigenis afleggen van hun 'staan in het verbond'. Ik hoop dat het getuigenis van jonge ouders en de doop van twee pure mensjes ons hart zo

zullen raken, dat wij niets liever willen dan ons eigen verbond te hernieuwen. Daarvoor krijgen wij de gelegenheid door de hernieuwing van de doopbeloften, waarin wij uitspreken dat we ons afkeren van alles wat het verbond in de weg staat. Daarna staan we op en maken we, ter bevestiging van onze doop, een kruisteken met doopwater.

Verhuizing

Het zal er nu toch van gaan komen, mijn verhuizing naar Catharinahof. Bijna twee maanden na het vertrek van de medebroeders Bert en Martien verlaat ik als laatste deze dierbare plek op *donderdag 16 april* (paasweek). Beschikte ik eerst, samen met medebroeders, over een huis dat in kloosterlijke gastvrijheid zijn deuren openzette voor velen, nu word ik bewoner van een huis met appartementjes. Eén zo'n appartementje is van mij, over de rest van het huis heb ik geen beschikking. Dat zal best wennen zijn. Hoewel, iets meer privacy geeft me wel meer tijd voor mezelf. En... ik neem mezelf mee. Gemeenschapsmens als ik ben, zal ik meedoen met wat er gemeenschappelijk is op Catharinahof. Misschien kan ik er ook wat aan meebouwen. Als augustijn zal ik af en toe de nestgeur van Mariënhage in Eindhoven gaan opsnuiven. Ik ontmoet daar mensen met wie ik al zo lang in broederschap verbonden ben. En om verbonden te blijven met jou die dit leest, zal ik zolang het mogelijk is, je pastor en je vriend zijn. Hier volgt nog mijn exacte adres:

Rosa de Limastr. 168

6543 JG Nijmegen

Mijn telefoonnummer is voortaan:

06.533.62.781

Joost Koopmans

PS. Vanaf 17 april wordt ons (dan voormalige) klooster bewoond door cliënten van De Driestroom (mensen met een verstandelijke beperking) en van de RIBW (Regionale Instelling Begeleid

Wonen). Dat zal wenen zijn voor ons allemaal. Alleen de Boskapel is dan ons huis. Toegang is niet zomaar vanzelfsprekend meer, je zult een afspraak moeten maken. Je kunt het 's avonds ook niet te laat maken, want anders moet degene die afsluit alsmaar op jou wachten. De praktijk zal uitwijzen welke regels we hiervoor gaan opstellen en wie de aanspreekbare figuur (eindverantwoordelijke voor het gebouw) gaat worden. Dat alles in voorlopigheid, want over enige tijd (wanneer is nog onbekend) moeten we de Boskapel gaan delen, maar dat is een ander verhaal, waarover het bestuur ons op de hoogte houdt.

VAN DE BESTUURSTAFEL

Kapelbalans actie 2009

Begin maart 2009 zijn de brieven voor de kapelbalans-actie naar de Boskapellers verzonden. Vervelend was het te constateren, dat op de meegestuurde acceptgirokaart onderin de witte rand een foutieve code vermeld stond, waardoor Boskapellers hun ingezonden opdracht van de bank terugkregen met de mededeling dat een overboeking niet mogelijk was. Nadat deze problemen bij het bestuur bekend werden, is direct besloten om door middel van een extra brief alle Boskapellers hierover te informeren. In de extra brief verzoekt het bestuur de Boskapellers hun stortingen via hun eigen overboekingsstelsel te doen. Degenen, die nog een acceptgirokaart wensen te ontvangen, kunnen dit aan het bestuur opgeven. Als de door de ING gedrukte acceptgirokaarten binnen zijn, worden deze aanvragen afgewerkt.

Extra kapeloverleg van 23 maart 2009

Op 23 maart jl. werd een extra kapeloverleg gehouden om de opgestelde statuten door de Boskapelgemeenschap te laten aannemen, waarna een stichting opgericht kan worden. Er namen 46 Boskapellers deel aan het overleg. Tijdens het overleg zijn nog enige kleine wijzigingen aangebracht in het ontwerp van de statuten.

Ook is het eerste bestuur benoemd, dat als interim bestuur voor een periode van

6 maanden een start maakt met de organisatie van de stichting.

Als voorzitter van het interim-bestuur is Antoinette Meys benoemd. Henny Peters wordt de penningmeester. Verder zitten in het interim- bestuur Ans van de Ven, Ank van Balkom en Joost Koopmans. Er wordt nog gezocht naar een secretaris.

Als eerste stap zal aan de Boskapelgemeenschap worden gevraagd zich aan te melden als Boskapeller/participant. Het inschrijfformulier wordt hiervoor op korte termijn ontworpen.

Daarna kunt u zich beraden over het lidmaatschap van de op te richten participantenraad.

Het is de bedoeling half mei/begin juni een volgend kapeloverleg te houden. U wordt hier nader over geïnformeerd.

Eindrapport Stuurgroep Verzelfstandiging

Het bestuur heeft met de Stuurgroep Verzelfstandiging afgesproken, dat de Stuurgroep Verzelfstandiging haar eindrapport zal uitbrengen over de te volgen weg naar verzelfstandiging. Na ontvangst van het eindrapport zal het bestuur dit rapport bestuderen en bekijken op welke wijze het rapport besproken kan worden met de Boskapelgemeenschap. U hoort hier dus nog over.

Henny Peters

voorzitter Boskapel bestuur

VERBONDEN MET JOU

Met dit thema van de vastentijd zijn we ook tijdens de kindernevendienst-bijeenkomsten aan de slag gegaan. Uiteraard hebben we met de kinderen besproken wat het vasten nu eigenlijk inhoudt. Het sparen van de dagelijkse koekjes en snoepjes in een trommeltje is een traditie die we nog uit eigen ervaring aan de kinderen hebben verteld, maar het is duidelijk dat onze kinderen deze traditie later niet meer uit eigen ervaring aan hun kinderen kunnen vertellen!

Eén dag zonder snoep is al moeilijk voor te stellen, laat staan 40 dagen!

Waar de kinderen wel veel over kunnen vertellen is het thema *regenboog*. Tijdens de bijeenkomsten in de vastentijd komt dit thema regelmatig terug. De kinderen hebben geboeid geluisterd naar het verhaal van “De ark van Noach”, het verhaal dat eindigt met een prachtige regenboog. Ook het maken van de ketting (verbondenheid) in de kleuren van de regenboog was een succes. We hebben gepraat over de regenboog zelf, “het verbond tussen God en de mens” (Jeroen) en hebben samen met de kinderen nagedacht over de verschillende kleuren in de boog. Waar denk je aan bij de kleur rood, geel, groen, blauw of paars? Om tegemoet te komen aan de grote leeftijdsverschillen in de groep, hebben de jonge kinderen een regenboog gekleurd en heeft Eline het volgende gedicht in de kerk voorgelezen:

De regenboog

Als je bang bent of alleen
verdrietig of heel boos
kijk dan naar boven
heel, heel hoog
daar schenk ik je een regenboog

Ik geef aan jou een vlam vol vuur
voor barre tijden in de kou
het is de eerste, rode, streep
speciaal van mij, voor jou

Je krijgt van mij een stukje zon
die maakt je warm en blij
het is de tweede, gele, streep
speciaal voor jou, van mij

Ik bied je ook een wereld vol
met bloemen, dieren in de wei
het is de derde, groene, streep
speciaal voor jou, van mij

Ik schenk je water, helder, fris
voor een mooi en nieuw begin
de vierde streep, natuurlijk blauw
speciaal van mij, voor jou

Dan meng ik geel en rood en blauw
en maak speciaal voor jou
de allerlaatste paarse streep
omdat ik zoveel van je hou

Het is u wellicht opgevallen dat zelfs de palmpaasstocken dit jaar versierd waren in de kleuren van de regenboog!
Naast de “gewone” bijeenkomsten, hebben we iedere eerste zondag van de maand een aparte bijeenkomst voor jonge kinderen en oudere kinderen. Daarnaast hebben we in deze periode ook de voorbereidingen voor de eerste communie en natuurlijk de knutselzondag van de palmpaasstocken gehad. We hebben in deze periode dan ook regelmatig met een (meer dan) dubbele bezetting gedraaid.

Over de opkomst hebben we niet te klagen. Met gemiddeld 7-10 kinderen, oplopend tot soms 20, is de Boskapel ook een inspirerende plaats voor kinderen!

*Namens de groep van de kindernevendienst,
Veerle Loonstra*

INTERVIEW

met: Chris Dijkhuis

Chris werd geboren op 21-01-1940(feestdag van St. Agnes!) in Haaksbergen. Hij groeide op in een katholiek gezin. Zijn vader was kerkmusicus en als dirigent en organist intensief betrokken bij alle activiteiten en vieringen die bij het kerkelijk jaar horen. Het hele gezin was hierdoor automatisch doordrenkt van dit kerkelijk leven. Chris zat met zijn broer in het jongenskoor. Op zijn 12de jaar ging hij naar het klein seminarie in Apeldoorn. Al gauw zag hij in dat het niets voor hem was, het gymnasium

heeft hij uiteindelijk afgemaakt in Oldenzaal. In 1959 ging hij klassieke talen studeren aan de Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam, met Latijn als hoofdvak, Kerklatin zijn 1ste, Grieks zijn 2de bijvak. Hij leerde er zijn eerste vrouw kennen, ze kregen een zoon. Hij werd leraar klassieke talen en later conrector in Amstelveen. In 1984 werd hij rector van het Dominicus College in Nijmegen en verhuisde naar Groesbeek. Hij is nu al 25 jaar getrouwd met Inge, die zelf al 2 kinderen had. Samen hebben ze inmiddels 6 kleinkinderen. Hij was jaren lang ambtelijk secretaris van de KVSC (Kring Van Schoolleiders van Christelijk geïnspireerd onderwijs).

Hoe ben je in de Boskapel gekomen?

“Toen de veelbelovende veranderingen in gang gezet door Paus Johannes XXIII en zijn opvolger Paulus VI stagneerden, vroeg ik me af : wil ik nog wel bij die kerk horen? De preken in de kerk van Groesbeek hadden een voorspelbaar verloop. Mijn kerkbezoek beperkte zich tot Kerstmis en Pasen. Toen ik met de KVSC eens in Rome was, had ik nachtenlange gesprekken met een collega, met als resultaat dat ik weer ergens bij wilde horen! Terug in Nederland ging ik een mij passende kerk zoeken: eerst de Cenakelkerk, daarna de Molenstraatkerk, beide voldeden niet aan wat ik zocht. Mijn zus in Nijmegen adviseerde mij de Boskapel te proberen. Vanaf de eerste zondag herkende ik er iets! Er bleek dezelfde sfeer te heersen als in de Amsterdamse Studentenecclesia, waar ik in mijn studietijd placht heen te gaan. Ik meldde me aan bij Joost Koopmans en hij bevestigde dat de Boskapel een niet territoriaal bepaalde geloofsgemeenschap was, die onderling verschillend georiënteerde gelovigen een spirituele haven bood, waar veel mogelijk was. Dit alles speelde zich een jaar of zes geleden af. Ik ben gebleven en ik wilde zelf bijdragen aan de gemeenschap. Zo kwam ik in de redactie van Op de Hoogte. Enkele jaren geleden kwam ik op het idee een cursus Kerklating te organiseren: het werd een succes. Een groepje van 15 mensen (katholiek, niet-katholiek, al of niet praktiserend), waaronder enkele boskapellers, volgde totaal zo'n 75 lessen. Als handleiding gebruikte ik het leerboek Kerklating uit 1910 dat mijn vader destijds tijdens zijn opleiding tot kerkmusicus in Utrecht gebruikt had!”

Wat boeit je in de Boskapel?

“De sfeer van betrokkenheid en bevlogenheid: het straalt er vanaf! Het *Augustijnse Samen Onderweg*. Ja, met hoofdletters! De opluchting, los van het instituut te staan”.

En de toekomst van de Boskapel?

“Ja, er zullen gaten vallen. Maar er zijn een heleboel mensen bereid die gaten op te vullen. Joost blijft natuurlijk een belangrijke factor. Zonder Joost kan ik me de Boskapel nog niet voorstellen. We moeten zorgen dat we sterker worden en dat bestuur en werkgroepen zich nu al voorbereiden voor de tijd ná Joost”.

Vanwaar komt je interesse voor Augustinus?

“Eigenlijk pas sinds ik in de Boskapel kom. In mijn studie heb ik voor mijn bijvak Kerklating al veel van Augustinus gelezen, waaronder ook stukken van *De Civitate Dei*. Ik wilde graag voor belangstellenden onder de boskapellers dit grote werk van Augustinus toegankelijk maken: de meeste mensen weten van het boek af, maar kennen de inhoud niet. In *Op de Hoogte* van juli en september 2007 heb ik een inleiding gegeven op *De Stad van God*. Daarin vertel ik welke bronnen ik gebruik voor de stukken die ik maandelijks schrijf en ook dat het een project is van lange adem (waarschijnlijk zo’n 30 afleveringen)!”

Heb je nog bijzondere hobby’s?

“Sinds mijn vroegste jeugd ben ik geïnteresseerd in voetbal. In Groesbeek ben ik actief in de voetbalvereniging *De Treffers*. Enkele jaren geleden heb ik voor hen een jubileumboek geschreven. Verder verzorg ik al jaren op de 1ste zondag van de maand voor Omroep Groesbeek tussen 8 en 10 uur een programma met klassieke muziek, afgewisseld met door mij uitgezochte bijpassende teksten. Ik houd erg van puzzelen: met name van sudoku’s en cryptogrammen. En dan: mijn wijnkelder! Ik koop wijnen in Frankrijk en bij De Nederlandse Wijnbeurs en laat ze in mijn kelder rijpen tot de juiste leeftijd. Naast wijn verzamel ik ook heiligenbeelden, er staan wel 100 *heiligen* in ons huis, waaronder een grote Augustinus! Tenslotte, reizen doe ik ook graag, met name naar Italië. Inge en ik zijn al 3 keer een

maand in Rome geweest: alles ademt daar een sfeer die varieert van enkele eeuwen vóór Christus tot heden. In mei a.s. gaan we een maand naar Asciano in Toscane. Het wordt onze 2de *huwelijksreis*, bij gelegenheid van onze zilveren bruiloft!”
Mechy Dolmans-van Oosterhout

VOOR U GELEZEN:AUGUSTINUS’ DE STAD VAN GOD, BOEK XIII

Nadat in de vorige boeken geesten, demonen en al dan niet gevallen engelen centraal hebben gestaan, wordt het niet alleen voor ons maar ook voor vijfde-eeuwers wat meer concreet: boek dertien behandelt de zondeval van de eerste mens en de straf die daarop bleek te staan, de dood. Augustinus verbreedt meteen het begrip eerste mens tot het meervoud: (lapsus...) primorum hominum, van de eerste mensen. Dat lijkt misschien op een vroegchristelijke vorm van emancipatie te wijzen, maar dat is bepaald niet zo: Eva wordt in het hele boek niet genoemd, sterker nog, de naam Eva valt in het hele werk pas voor het eerst in boek vijftien en dan nog alleen maar in de zin “Adam had gemeenschap met zijn vrouw Eva...”. Eva die in dat boek daarna nog drie keer genoemd wordt in de bespreking van de geslachtslijsten, komt er dus met vier vermeldingen in tweeëntwintig boeken bepaald bekaaid vanaf. Om die reden Augustinus van vrouwenvriendelijkheid te betichten lijkt ook weer onjuist, zeker waar het boek dertien betreft. Adam wordt namelijk in dit boek ook maar vier keer genoemd: voor Augustinus gaat het vooral om de gevolgen van de zondeval, niet om het vergrijp zelf. De rol van verleidster die Eva later door velen is toegeschreven, toegedicht, toegeschilderd of toegebeeldhouwd is dan ook absoluut niet terug te voeren op De civitate Dei.

Over de dood zelf gaan de hoofdstukken 2 t/m 12 terwijl Augustinus in de hoofdstukken 16 t/m 19 verschillende opvattingen van de Platonici over het straffende in de dood en

over het menselijk lichaam bestrijdt. In de hoofdstukken 13 t/m 15 wordt beschreven hoe de eerste mensen direct al gestraft werden en in de laatste 5 van de 24 hoofdstukken vinden we uiteenzettingen over het lichaam van de mens in zijn paradijselijke en verrezen toestand.

De dood wordt door Augustinus in dubbel opzicht beschreven: de dood van het lichaam en de dood van de ziel. De dood van het lichaam treedt op als het lichaam door alle leven wordt verlaten en dan uit zichzelf op geen enkele manier meer leeft. Het lichaam is dus dood als het door de ziel wordt verlaten, de ziel is dood als zij door God wordt verlaten. Lichaam én ziel beide, dat wil zeggen de *gehele* mens, gaan dus dood, als een door God verlaten ziel het lichaam verlaat: “Dan leeft immers de ziel niet meer van God en het lichaam niet meer van de ziel.” Dat wordt dan de tweede dood genoemd, lees: de hel. De eerste dood (van het lichaam) is voor goede mensen goed, voor slechte mensen slecht. Met de tweede dood krijgen goede mensen niet te maken, die tweede dood is uiteraard voor geen enkel mens goed. De eerste mensen zijn gestorven door te zondigen, martelaren die voor de keus worden gesteld hun geloof te verloochenen of de dood te ondergaan, sterven juist om niet te zondigen. Voor hen wordt de dood het middel om tot leven over te gaan. Evenals de slechten een goede wet slecht gebruiken, zo maken de goeden van de dood, die iets slechts is, juist goed gebruik. Voor de ongedoopten die sterven omdat ze Christus belijden, geldt de dood als afwassing van hun zonden. Goede mensen die voor de waarheid de eerste dood ondergaan, zijn daardoor bevrijd van de tweede. Vanaf het moment dat een mens wordt geboren, begint zijn voorbereiding op de dood. Dat betekent dus dat de mens bij de geboorte al begint te sterven, dat wil zeggen begint dood te zijn. In feite zijn zo dus leven en dood hetzelfde. Is dat niet onzinnig? Je kunt toch ook niet tegelijk slapen en wakker zijn? De vraag is dus wanneer iemand stervend is. Dat is moeilijk precies vast te stellen en daarom moeten we ons maar aan het spraakgebruik houden en

blijven spreken van ‘vóór de dood’, ‘na de dood’ en ‘stervend’. Blijft de vraag met welke dood God de eerste mensen heeft gedreigd voor het geval ze zijn gebod zouden overtreden. Het antwoord is: dat omvatte alles wat er aan dood bestaat, tot en met die laatste dood die de tweede wordt genoemd en die door geen andere meer wordt gevolgd.

Hoofdstuk 13 en 14 gaan over de onmiddellijke straf die er stond op het eten van de appel: de mensen stonden beschaamd over hun naaktheid. Dat gebeurde omdat hun ziel zich tot het kwade had gekeerd en de dienstbaarheid aan God had afgewezen. God had de mens goed en recht geschapen, maar uit het slechte gebruik van de vrije wil heeft de mens een aaneenschakeling van ellende over zich afgeroepen die de mens van zijn oorsprong tot de tweede dood leidt behalve die mensen die er door Gods genade van bevrijd worden.

De Platonici die het straffen in de dood loochenen en de dood zien als een bevrijding van de ziel, hebben een andere mening dan Plato zelf die zegt dat de hoogste god de lagere goden belooft dat ze hun lichamen niet zullen verliezen. Ook een aantal ander opvattingen van de Platonici bestrijdt Augustinus in de lijn van zijn betoog van de eerste hoofdstukken van dit boek.

Dan de laatste hoofdstukken. Het vlees (caro), lees het lichaam, van de heiligen dat nu in hoop rust, zal van een hogere orde zijn dan dat van de eerste mensen vóór de zondeval. Sommigen beschouwen het paradijs als iets bovenzinnelijks “alsof er geen materieel paradijs kon zijn geweest omdat het ook als geestelijk verstaan kon worden.” Niemand, zegt Augustinus, belet ons bijvoorbeeld onder de boom van de kennis van goed en kwaad de ervaring te zien die men krijgt van de overtreding van het gebod. Interpretaties als deze die het paradijs een geestelijke verklaring geven, mogen rustig geopperd worden op voorwaarde dat men gelooft in de waarheid van het volstrekt betrouwbare verhaal. Hier dringt de vergelijking zich op met de Knevel-discussie binnen de EO over de zes dagen (februari 2009). De lichamen van de rechtvaardigen dient men na hun verrijzenis als geestelijk te zien.

Tot slot: er zijn mensen die menen dat toen God de mens de levensadem door zijn neus inblies, niet de ziel aan de mens werd gegeven, maar dat de al aanwezige ziel door de Heilige Geest levend werd gemaakt. Augustinus wijst die opvatting af met de tekst vlak vóór die passage in Gen. 2,7 “Hij vormde hem uit stof, uit aarde”.

Boek XIV komt met verdere uiteenzettingen over de gevolgen van de zonde.

Chris Dijkhuis

VAN DE AMNESTY-TAFEL

Op hetzelfde moment dat in de Boskapel de viering begint (op zondag 8 maart) stond ik op de luchthaven van Lanzarote op mijn koffer te wachten. Boven de lopende band prijkt dit levensgrote billboard. Toeval? Wel heel speciaal! Dus ik was ver weg maar hierdoor toch ineens bij jullie in Nijmegen.

Begin vorige maand, op zondag 8 maart, hielden we een brievenactie. Deze stond,

ook nationaal, in het kader van de internationale vrouwendag. Massaal werden er brieven naar de diverse autoriteiten gestuurd om deze keer vooral de rechten van vrouwen onder

hun aandacht te brengen. Wij, de Boskapellers, droegen daaraan ons bescheiden steentje bij. Bescheiden, omdat we een relatief kleine geloofsgemeenschap zijn. Maar wél zijn alle 90 brieven in een verbaasd snel tempo verkocht en verstuurd! Dank je wel voor dit samen succesvol actie voeren.

Dat dergelijke acties **zin** hebben, blijkt uit de steunbetuiging die de Braziliaanse vrouwenorganisatie *Equipe Ser Mulher* (vorig

jaar waren zij onderdeel van de 8 maart actie) aan Amnesty stuurde:

“Ons bericht is een woord van dank voor het sturen van duizenden brieven ter erkenning van ons werk voor vrouwen. Dit soort initiatieven versterken ons en tonen dat er anderen zijn, die geloven dat er een andere wereld mogelijk is. Ik zou willen dat dit bericht aan allen toekomt die tijd in hun leven hebben vrijgemaakt (dus dat is ook gericht aan ons Boskapellers!) om solidariteit te tonen aan organisaties die vechten voor een betere wereld met *meer humaniteit, meer gerechtigheid en meer broederschap*”

Het **zinnvolle** blijkt ook uit het volgende bericht:

Op 1 januari j.l. zijn twee Palestijnse meisjes van 17 jaar vrij gelaten. Zeven maanden zaten ze vast in een gevangenis in Israël, zonder aanklacht of proces. Ze zouden een veiligheidsrisico vormen. Amnesty International voerde actie voor hen.

Dus we blijven doorgaan met deze succesvolle acties, elk vrij mens is onze moeite waard!

Daarom meteen maar de aankondiging van onze volgende actie: op zondag 19 april. Dit wordt een groetenactie aan 40 gevangenen in diverse landen. Door hun een kaart, een groet, te sturen willen we hen ondersteunen in hun moeilijke situatie. Mogen we opnieuw op u rekenen?

Namens de Amnestygroep, Lien Vastbinder

RUSTPUNT IN DE WEEK

Na de meditatievieringen in de veertigdagentijd hoor je geluiden dat de vieringen op de woensdagavond zo waardevol zijn en ‘helaas weer voorbij zijn’. De aanwezigen ervaren het als een fijn en belangrijk rustpunt in de week. Even los van alle haast....., even een moment voor jezelf..... even samen met anderen een moment voor God.

Ook de familia-leden (van de Familia Augustiniana Boskapel) voelen dit zo. Samen bidden is nu eenmaal gemakkelijker dan thuis alleen te bidden. Een schietgebedje lukt meestal nog wel, maar door je dagelijkse beslommeringen word je al snel uit je concentratie gehaald. Jammer, want Augustinus zegt immers: ‘.... ons geloof brengt het gebed voort, en op zijn beurt maakt het gebed ons geloof sterker’.

De Familia Augustiniana heeft daarom het initiatief opgepakt om de woensdagavond-vieringen in stand te houden voor henzelf en Boskapellers die ook behoefte hebben aan zo’n rustpunt in de week; of misschien voor hem of haar die op de zondag niet in de gelegenheid was naar de Boskapel te komen biedt deze viering mogelijk een alternatief. Een van de bezoekers van de woensdagavondviering zei onlangs: ‘Boskapellers weten gewoon niet wat ze missen, hoe fijn zo’n rustpunt in het midden van de week kan zijn; het geeft me energie en laadt me weer op’.

De meditatievieringen hebben een augustijns karakter; maar naast een tekst van Augustinus worden ook andere teksten gebruikt en is er plaats voor inkeer en persoonlijk gebed.

Samen bidden maakt ons sterker en geeft verbondenheid!

Komt u ook kracht en inspiratie halen voor de overige dagen van de week?

De vieringen zijn vanaf 15 april iedere woensdagavond om 19.30 in de bidkapel (naast de hoofdingang) en duren ongeveer 25-30 minuten.

Jan van Lierop en Annemieke Pacilly